

ŞİKAYET NO : 02.2013/317
KARAR TARİHİ : 21/01/2014

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ _____ :

ŞİKAYET EDİLEN İDARE : Kültür ve Turizm Bakanlığı
Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
ŞİKAYETİN KONUSU _____ : Özel büro ve turizm tesisleri hariç işletmelerde, Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Tasavvuf Müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlamalar getirilmesi talebi hakkındadır.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 24/7/2013

I. USÛL

A. Şikâyet Başvuru Süreci

1) Şikâyet başvurusu 24/7/2013 tarihinde Kurumumuza elektronik başvuru yoluyla yapılan ve 24/7/2013 tarih ve 5075 sayı ile kayıt altına alınan, şikâyetçi tarafından yapılmıştır. Şikâyet başvurusunun karara bağlanması için 28/3/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikâyetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, Ret önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2) Yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyetin incelenmesine ve araştırılmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3) Şikâyetçi, Türkiye'nin en büyük süpermarketlerinden birinin mağazasında bulunduğu sırada mağazada yabancı müzik çalındığını, yabancı müzik çalınması ile ilgili şikâyetini mağaza görevlisine iletildiğini, mağaza görevlisinin kendisine süpermarketlerinde Türkçe müzik çalınmasının yasak olduğunu bildirdiğini, mağaza görevlisinden aldığı bu cevap üzerine 22/6/2010 tarihli BİMER başvurusu ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne özel büro ve turizm tesisleri hariç işletmelerde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Tasavvuf Müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlama getirilmesi talebiyle başvuru yaptığını, söz konusu Kurumun başvuruyu bilgi edinme kapsamında işleme alıp bu konuda yasal bir düzenlemenin olmadığı yönünde cevap verdiğini, başvurusunun dilekçe olarak işlem görmesi ve gereğinin yapılması talebiyle başvurusunu tekrarladığını ancak cevap verilmediğini, 22/5/2013 tarihli dilekçesiyle başvurusunu yenilediğini ancak yine dilekçesine cevap alamadığını belirterek, özel büro ve turizm

tesisleri hariç işletmelerde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Tasavvuf Müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlama getirilmesi talebiyle Kurumumuza şikâyet başvurusunda bulunmuştur.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4) İdare tarafından şikâyet konusu ile ilgili olarak 30/7/2013 tarihli yazımızla istenilen bilgi ve belgeler, 10/9/2013 ve 11/9/2013 tarihli e-postalar ile Kurumumuz elektronik posta adresine gönderilmiştir.

Söz konusu belgelerden, şikâyetçinin Türkiye'nin en büyük süpermarketlerinden birinin mağazasında bulunduğu sırada yabancı müzik çalınması ile ilgili şikâyetini mağaza görevlisine iletmiş, mağaza görevlisinin kendisine süpermarketlerinde Türkçe müzik çalınmasının yasak olduğunu bildirdiği, mağaza görevlisinden aldığı bu cevap üzerine 22/6/2010 tarihli ve 268852 sayılı BİMER başvurusu ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne "özel büro ve turizm tesisleri hariç işletmelerde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Tasavvuf Müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlama getirilmesi" talebiyle başvuru yaptığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün söz konusu BİMER başvurusunu 28/6/2010 tarihinde şikâyet konusuna ilişkin yasal düzenlemelerinin olmadığı şeklinde cevaplandırıldığı, bu cevap üzerine şikâyetçinin 8/8/2011 tarihinde tekrar sayılı BİMER başvurusuyla 22/6/2010 tarihli ve sayılı BİMER başvurusunun dilekçe olarak işlem görmesi ve gereğinin yapılması talebiyle başvuru yaptığı, bu başvurunun 18/08/2011 tarihinde Genel Müdürlüğe ulaştığı, Genel Müdürlüğün şikâyetçinin BİMER başvurusuna ulaşılamadığından dilekçe olarak işlem görmesini talep ettiği başvuruyu 19/9/2011 tarihli e-posta ile şikâyetçiden tekrar göndermesini istediği; ancak şikâyetçiden bu konuda bir yanıt alınmadığı bu nedenle şikâyetçinin 8/1/2012 tarihli dilekçesine işlem yapılamadığı, son olarak şikâyetçinin 22/5/2013 tarihli dilekçesi ile aynı konudaki başvurusunu alma haberli posta ile tekrar yinelediği, İdarenin 9/9/2013 tarihli ve 175380 sayılı yazısı ile şikâyetçinin talebine ilişkin Bakanlığın yasal bir düzenlemesi ve yaptırımını olmadığı yönünde olumsuz cevap verdiği anlaşılmaktadır.

C. Olaylar

5) Şikâyetçi, Türkiye'nin en büyük süpermarketlerinden birinin mağazasında bulunduğu sırada mağazada yabancı müzik çalınması ile ilgili şikâyetini mağaza görevlisine iletmiş, mağaza görevlisinin kendisine süpermarketlerinde Türkçe müzik çalınmasının yasak olduğunu belirtmesi üzerine 22/6/2010 tarihli ve sayılı BİMER başvurusu ile Kültür ve Turizm Bakanlığına özel büro ve turizm tesisleri hariç işletmelerde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Tasavvuf Müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlama getirilmesi talebiyle başvuru yapmıştır.

6) Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, söz konusu BİMER başvurusuna 28/6/2010 tarihinde, şikâyetçinin talebine ilişkin Bakanlıklarının turizm tesisleri ve özel bürolar hariç alışveriş merkezleri v.b. yerlerde yabancı müziğe sınırlama ve yasaklamalar getirilmesi yönünde herhangi bir yasal düzenleme ve yaptırımlarının olmadığı cevabını vermiştir.

7) Şikâyetçi, 8/8/2011 tarihli ve sayılı BİMER başvurusuyla 22/6/2010 tarihli ve sayılı BİMER Başvurusunun dilekçe olarak işlem görmesi ve gereğinin yapılması talebiyle Kültür ve Turizm Bakanlığına tekrar başvuru yapmıştır. Söz konusu başvuru 18/8/2011 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne ulaşmış, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü şikâyetçinin dilekçe olarak işlem görmesini talep ettiği başvurunun tekrar gönderilmesini talep etmiş ancak cevap alamamış, bu yüzden şikâyetçinin 8/1/2012 tarihli dilekçesine herhangi bir işlem yapamamıştır.

8) Şikayetçi, 22/6/2010 tarihli BİMER başvurusunun dilekçe olarak işlem görmesi ve gereğinin yapılması istemi ile yaptığı 8/8/2011 tarihli BİMER başvurusu ile 8/1/2012 tarihli dilekçesine Bakanlık tarafından cevap verilmediği gerekçesiyle 5/9/2012 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunmuştur.

9) Şikayetçi, 22/5/2013 tarihli alma haberli posta ile aynı konudaki başvurusunu tekrar yinelemiş ancak yine başvurusuna cevap alamadığından Kurumumuza elektronik sistem aracılığıyla 24/7/2013 tarihinde başvuruda bulunmuştur.

10) Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü; şikayetçinin 22/6/2010 tarihli ve sayılı BİMER başvurusunu ilgi tutarak 9/9/2013 tarihli ve sayılı yazısı ile Bakanlıklarının turizm tesisleri ve özel bürolar hariç alışveriş merkezleri v.b. yerlerde yabancı müziğe sınırlama ve yasaklamalar getirilmesine ilişkin herhangi bir yasal düzenleme ve yaptırımlarının olmadığı cevabını yinelemiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

11) 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Egemenlik başlıklı 6 ncı maddesinde "Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.", Yasama Yetkisi başlıklı 7 nci maddesinde "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.", Tarih, Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması başlıklı 63 üncü maddesinde "Devlet, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır. Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir.", Sanatın ve Sanatçının korunması başlıklı 64 üncü maddesinde "Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır.", Kanunların Teklif Edilmesi ve Görüşülmesi başlıklı 88 inci maddesinde "Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir. Kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları İçtüzükle düzenlenir." Yönetmelikler başlıklı 124 üncü maddesinde, "Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.",

12) Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Kanun Tasarıları ve Komisyonlara Havale başlıklı 73 üncü maddesinde "Hükümetçe hazırlanan kanun tasarıları bütün bakanlarca imzalanmış olarak ve gerekçesi ile birlikte Meclis Başkanlığına sunulur.", Kanun Teklifleri başlıklı 74 üncü maddesinde "Milletvekillerce verilen kanun tekliflerinde bir veya daha çok imza bulunabilir."

13) 4848 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Amaç başlıklı 1 inci maddesinde "Bu Kanunun amacı; kültürel değerleri yaşatmak, geliştirmek, yaymak, tanıtmak, değerlendirmek ve benimsetmek, tarihi ve kültürel varlıkların tahribini ve yok edilmesini önlemek, ...", Görev başlıklı 2 nci maddesinde "Kültür ve Turizm Bakanlığının görevleri şunlardır: a) Milli, manevi, tarihi, kültürel ve turistik değerleri araştırmak, geliştirmek, korumak, yaşatmak, değerlendirmek, yaymak, tanıtmak, benimsetmek ve bu suretle milli bütünlüğün güçlenmesine ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak, b) Kültür ve turizm konuları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarını yönlendirmek,

bu kuruluşlarla işbirliğinde bulunmak, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği yapmak",

hükümlerine yer verilmiştir.

B. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

14) Şikayet başvurusu incelendiğinde, şikayetçinin Kültür ve Turizm Bakanlığına özel büro ve turizm tesisleri hariç işletmelerde Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve tasavvuf müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlama getirilmesi talebiyle başvuru yaptığı, bu başvuruya cevaben Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünün Bakanlıklarının turizm tesisleri ve özel bürolar hariç alışveriş merkezleri v.b. yerlerde yabancı müziğe sınırlama ve yasaklamalar getirilmesine ilişkin herhangi bir yasal düzenleme ve yaptırımlarının olmadığı cevabını verdiği anlaşılmaktadır.

15) Yukarıdaki mevzuat hükümleri doğrultusunda (Par. 11,12,13), özel büro ve turizm tesisleri hariç işletmelerde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Tasavvuf Müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlama getirilip getirilmemesine ilişkin kanuni düzenleme yapma veya yapmama hususu kanun koyucu olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin dolayısıyla Bakanlar Kurulu ve Milletvekillerinin takdir yetkisi içerisinde yer almaktadır.

16) Öte yandan, yönetimin tüm kamu hizmetlerini nasıl yerine getireceğini ve alacağı kararların içeriğini yasalarla önceden saptama olanağı yoktur. Kamu idarelerine belli konularda takdir yetkisi tanımak görevlerinin niteliği yönünden zorunludur. Kanun koyucu yönetimin görev ve yetkilerini belirtirken yönetimi bazı yetkileri kullanıp kullanmamada, kullanılmasının gereklerini saptamada az ya da çok serbest bırakabilir.

Bu gibi durumlarda [idarenin] takdir yetkisinden söz edilmektedir. (Prof. Dr. A. Şeref GÖZÜBÜYÜK, "Yönetim Hukuku" Güncelleştirilmiş 14. Bası Turhan Kitapevi Ankara 2000 s.277)

17) Kültür ve Turizm Bakanlığının, özel büro ve turizm tesisleri hariç işletmelerde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Tasavvuf Müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlama getirilmesine ilişkin olarak gerekli mevzuat düzenlemesi yapıp yapmama hususunda kendisine tanınan takdir yetkisi içerisinde hareket serbestliği bulunmaktadır.

18) Devletin kamu otoritesini kullanırken şüphesiz özel sektörde de düzenleme yapma hakkı ve yetkisi olmakla birlikte bunun, Anayasa, yasa ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde yapılması gerekeceği kuşkusuzdur. Güzel sanatların dalı olan müzik, kişilerin iç dünyasına, özel zevk ve beğenilerine göre çok fazla değişiklik ve çeşitlilik arz edebilen bir alandır. Nitekim, ülkemiz dünya üzerinde belki de hiçbir ülkenin sahip olamayacağı bir kültür mozağına sahiptir. Bu anlamda, kendine has birbirinden farklı sayısız kültürel değerlere sahip bireylerin; ülkemizin önemli kültür değerlerinden olan Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Tasavvuf Müziği dışında da farklı beğenilerinin olabileceği son derece açıktır.

19) Ülkedeki her kimlikten her kültürden insana hizmetle yükümlü olan idarenin; özel büro ve turizm tesisleri hariç kamuya açık alanlarda ve işletmelerde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Tasavvuf Müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlama getirmesi sözü edilen kültürel çeşitliliğe, farklı kültür ve beğenilere saygı ve hoşgörü ile yaklaşılması gerekliliğiyle de bağdaşmayacaktır.

20) Kaldı ki, şikâyetçi tarafından özel büro ve turizm tesisleri hariç işletmelerde Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve tasavvuf müziği dışındaki müziklere yasaklama ve sınırlama getirilmesine ilişkin talep,

- Kanuni düzenleme yapma veya yapmama hususu yönünden Türkiye Büyük Millet Meclisinin,
 - İdari düzenleme yapma veya yapmama hususu yönünden ise ilgili idarenin, takdir yetkisi içerisindedir. Özel sektör alanında faaliyet gösteren işletmelerde, ayrımcılığı teşvik edici, eşitliğe ve insan haklarına aykırı, cebir, şiddet ve tehdit gibi unsurları teşvik edici ve destekleyici olanlar haricinde, müzik yayınlarına karışılmasının mümkün olmadığı gözetilerek, yapılan işlemlerde hukuka ve hakkaniyete uygunluk 5 / 6 yönünden bir aykırılık bulunmamaktadır.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

21) 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

22) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40. maddesinin 2. fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde Ankara İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Açıklanan gerekçelerle; şikayetin REDDİNE,

Kararın şikayetçiye ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'ne tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi